

Український державний університет залізничного транспорту

Рекомендовано на
засіданні кафедри
менеджменту, публічного
управління та HR технологій
протокол № 1 від 18 вересня 2023 р.

СИЛАБУС 3 БЛОКУ «Операційний менеджмент» та «Самоменеджмент» ДИСЦИПЛІНИ **МЕНЕДЖМЕНТ І АДМІНІСТРУВАННЯ**

I семестр 2023-2024 року навчання
106-МОА-Д21, 136-МОА-Д22 (денна форма навчання)
107-МОА-321 (заочна форма навчання)

II семестр 2023-2024 року навчання
137-МОА-321 (заочна форма навчання)

Галузь знань – 07 Управління і адміністрування

Спеціальність – 073 Менеджмент

Освітня програма – Менеджмент організацій і адміністрування,
Управління персоналом та економіка праці,

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

Спікер курсу: Семенцова О.В.

Контакти: semencova@kart.edu.ua тел. 057-730-10-46

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу <https://kart.edu.ua/osvita/portal-rz>

Веб-сторінка курсу: <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=8890>

Додаткові інформаційні ресурси: <http://lib.kart.edu.ua/>

У процесі модернізації економіки України висувуються нові вимоги до ефективності менеджменту організацій, зумовлені підприємницькою активністю, зростанням динамічності бізнес-середовища, поглибленням розвитку ринкової економіки, глобалізацією економічних відносин, розвитком функцій і методів державного регулювання економічних процесів, посиленням конкуренції товарів, послуг та виробництва. Одним з головних елементів ринкового господарювання є організація. Як економічно самостійний об'єкт товарно-грошових відносин і повністю відповідаючи за результати своєї господарської діяльності, організація має сформувати таку систему управління, яка дозволить забезпечити високу ефективність роботи, конкурентоздатність, фінансову стійкість. З подальшим розвитком економічних відносин на підприємствах набувають актуальності управлінські та економічні чинники, а саме питання стратегічного управління, організації оптимальної діяльності підприємства, побудови ефективної організаційної структури, забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах нестабільності, конкурентоспроможності, раціонального використання наявних і потенційних можливостей, швидкої адаптації до змін у зовнішньому середовищі.

Блок «Операційний менеджмент» та «Самоменеджмент» курсу «Менеджмент і адміністрування» орієнтований на створення можливостей оволодіння і використання основних методів, механізмів та інструментів управління сучасними організаціями, системою адміністративно-державного управління, спрямованими на конкретизацію, розширення та поглиблення знань, вмінь та навичок, що придбані студентами в процесі вивчення попередніх курсів за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Тому, блок «Операційний менеджмент» та «Самоменеджмент» курсу «Менеджмент і адміністрування» є системоутворюючим та поєднує велику кількість здобутих знань з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-сміслову компетентність (формування та розширення світогляду студента в області менеджменту організацій і адміністрування, здатність до розуміння важливості управлінської діяльності на підприємствах всіх галузей економіки, зокрема залізничної галузі);

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області аналізу господарської діяльності, зокрема на залізничному транспорті);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості у дослідженні стану та перспектив розвитку менеджменту організацій і адміністрування; оволодіння навичками до застосування методів, підходів та інструментів менеджменту організацій і адміністрування в прийнятті управлінських рішень менеджерами);

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в процесі здійснення управлінської діяльності);

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів з менеджменту організацій і адміністрування, вміння презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері);

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійного прагнення самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного застосування методів та інструментів менеджменту організацій і адміністрування, здатність до розуміння важливості використання сучасних підходів та технологій менеджменту організацій і адміністрування).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Мета вивчення блоку «Операційний менеджмент» та «Самоменеджмент» курсу «Менеджмент і адміністрування» – формування системного мислення та комплексу спеціальних знань і вмінь у студентів спеціальності «Менеджмент» з управління

функціональними підсистемами та елементами внутрішнього середовища організації на всіх стадіях її життєвого циклу. Основне завдання блоку «Операційний менеджмент» та «Самоменеджмент» курсу «Менеджмент і адміністрування» є формування майбутніх менеджерів умінь розроблення операційної стратегії, створення та використання галузевих операційних підсистем; вивчення системи внутрішнього фірмового планування і оперативного управління, вивчення сучасних методів управління якістю і запасами.

Огляд курсу

Цей курс дає студентам глибоке розуміння систематизації теоретичних методів, підходів, інструментів операційного менеджменту, а також формує практичні навички щодо їх застосування для вирішення управлінських завдань.

Курс складається з однієї лекції раз на тиждень і одного практичного заняття раз на два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти самостійно зможуть використовувати на практиці сучасні підходи, методи, інструменти операційного менеджменту з метою отримання ефективних управлінських рішень.

Практичні заняття курсу передбачають вивчення виконання індивідуальних завдань. Проект фіналізується контрольними заходами (модульний контроль¹ та 2, а також іспит). Виконання завдань супроводжується посиланнями до суміжних дисциплін, що доповнюють теми завдань, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, навчальний посібник, лекційні матеріали, завдання та правила оцінювання курсу).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «Дистанційне навчання» <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=8890> поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Під час обговорення ми запропонуємо вам критично поміркувати над тим, як використовуються логістичні методи та як пристосувати їх до вимог та потреб залізничного транспорту. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Студенти можуть ставити питання, а також обговорювати і аналізувати теми дисципліни поза лекціями. Студенти можуть ставити питання щодо матеріалу курсу, індивідуальних завдань та менеджменту і адміністрування у своїй широті їх прояву, зокрема на залізничному транспорті, і отримувати швидкі відповіді від викладачів під час консультацій.

Теми курсу

I семестр. Денна форма навчання.

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	2	Особливості операційних систем в різних галузях економіки
2	2	Операційна система організації		
3	2	Управління проектами	2	Побудова сітьових графіків виконання робіт проекту
4	2	Управління проектами		
5	2	Управління проектами	2	Визначення параметрів сітьових графіків виконання робіт проекту (ранні

				строки)
6	2	Операційна стратегія як основа проектування операційної системи		
7	2	Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати	2	Оптимізація часу виконання проектів з урахуванням вартісного фактору
Модульний контроль знань №1				
8	2	Організація операційних процесів	2	Застосування графіків Ганта для оптимізації використання ресурсів проектів
9	2	Управління процесом проектування операційної системи		
10	2	Управління поточним функціонуванням операційної системи	2	Застосування «дерева рішень»
11	2	Управління поточним функціонуванням операційної системи		
12	2	Менеджмент якості	2	Визначення потреби у виробничій потужності операційної системи
13	2	Менеджмент якості		
14	2	Управління результативністю операційної діяльності	2	Побудова графіків руху предметів праці у виробничому процесіЗавдання
15	2	Застосування самоменеджменту в управлінській діяльності		
Модульний контроль знань №2				
ІСПИТ				

I семестр. Заочна форма навчання.

Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
2	Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	2	Особливості операційних систем в різних галузях економіки
2	Управління проектами	2	Побудова сіткових графіків виконання робіт проекту
2	Операційна стратегія як основа проектування операційної системи	2	Визначення параметрів сіткових графіків виконання робіт проекту (ранні строки)
2	Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати	2	Оптимізація часу виконання проектів з урахуванням вартісного фактору
2	Управління процесом проектування операційної системи	2	Застосування «дерева рішень»
2	Управління поточним функціонуванням операційної системи		
2	Менеджмент якості		
2	Управління результативністю операційної діяльності		

II семестр. Заочна форма навчання.

СТЬ ГОДИ	Тема лекції	СТЬ ГОДИ	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
----------	-------------	----------	--

2	Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	2	Особливості операційних систем в різних галузях економіки
2	Управління проектами	2	Побудова сітьових графіків виконання робіт проекту
2	Операційна стратегія як основа проектування операційної системи	2	Визначення параметрів сітьових графіків виконання робіт проекту (ранні строки)
2	Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати	2	Оптимізація часу виконання проектів з урахуванням вартісного фактору
2	Управління процесом проектування операційної системи	2	Застосування «дерева рішень»

Самостійна робота

Назва теми
Розробка мережевого графіка виконання комплексу робіт
Визначення параметрів мережевого графіка
Оптимізація часу виконання проекту за вартістю
Оптимізація використання трудових ресурсів при виконання проектів

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Індивідуальні завдання на самостійну роботу:

Студентам пропонується курсова робота. В роботі визначається мета дослідження, об'єкт та предмет дослідження та вирішення основних логістичних задач за варіантом. За вчасне та вірне виконання цього завдання нараховується до **10 балів** до поточного модульного контролю. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання складає 100% на другий модульний контроль. Хід поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

Студенти виконують індивідуальні завдання (по два на кожен модуль). За вчасне та вірне виконання кожного завдання нараховується до **5 балів** до поточного модульного контролю. За невиконане завдання бали не нараховуються. Хід поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання застосування методів економіко-математичного моделювання та прогнозування в логістиці. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Додаткові бали:

До перелічених складових модульної оцінки можуть нараховуватись додаткові бали за участь студента у науковій роботі, підготовці публікацій, робіт на конкурси, участь у олімпіадах тощо.

Іспит:

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Семенцова Олена Володимирівна (<https://kart.edu.ua/staff/semencova-ov>) – лектор, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та HR технологій УкрДУЗТ. Кандидат економічних наук з 2010 року. Дисертацію захистила у спеціалізованій вченій раді Д 64.820.05 при Українській державній академії залізничного транспорту за

спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Доцент кафедри менеджменту і адміністрування з 2011 р. Напрямок наукової діяльності: економічні аспекти адаптації функціонування приміського пасажирського залізничного комплексу до сучасних вимог ринкового середовища; удосконалення економічної оцінки результатів та якості роботи залізничного транспорту України. Автор понад 100 наукових праць.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде усвідомлювати, що операційна система є однією з найважливіших складових будь-якої організації, а фахівцю в галузі управління потрібні ґрунтовні знання основ та категорійного апарату операційного менеджменту; буде володіти принципами та методами раціональної організації, планування і контролю функціонування операційних систем різних видів; буде знати особливості операційного менеджменту на підприємствах різних галузей. Студент буде здатен розробляти операційну систему організації; обґрунтовувати рішення щодо створення операційної системи, підтримки належного режиму її поточного функціонування.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=8890>

- 10 Перелічіть основні принципи системного підходу до управління.
- 11 Визначте основне призначення операційної системи організації.
- 12 У чому полягають особливості операційної системи?
- 13 Перерахуйте властивості операційної системи.
- 14 Назвіть складові операційної системи.
- 15 Розкрийте значення та завдання переробної підсистеми операційної системи.
- 15 Надайте підсистемі забезпечення, її завдання та склад.
- 17 Розкрийте значення та завдання підсистеми планування й контролю.
- 18 Назвіть класифікаційні підходи до операційних систем.
- 19 У чому полягають особливості проектної операційної системи?
- 20 Надайте характеристику одиничному типу переробної підсистеми, її особливості.
- 21 Що таке серійна переробна система? Назвіть її особливості
- 22 Визначте особливості системи масового виробництва продукції.
- 23 Надайте характеристику переробній системі з безперервним процесом.
- 24 Назвіть основні фактори впливу на собівартість продукції при різних типах переробної підсистеми.
- 25 Розкрийте сутність проектного підходу до управління операційною системою.
- 26 Як класифікують проекти?
- 27 Назвіть фази управління проектами операційної системи.
- 28 Сутність планування проектів, етапи планування.
- 29 Зміст та завдання етапів планування проектів.
- 30 Розкрийте сутність фази управління проектами – відпрацювання розкладу проектів.
- 31 У чому полягає технологія складання графіка Гантта?
- 32 Назвіть основні методи сіткового планування.
- 33 Визначте значення методів сіткового планування в управлінні проектами.
- 34 Розкрийте сутність методу критичного шляху (СРМ).

- 35 Розкрийте особливості застосування методу оцінки та перегляду планів (програм) (PERT).
- 36 Визначте сутність операційної стратегії.
- 37 Назвіть рівні стратегії організації.
- 38 Розкрийте сутність корпоративного рівня стратегії організації
- 39 Надайте характеристику діловому рівню стратегії підприємства.
- 40 Перерахуйте особливості функціонального рівня стратегії.
- 41 Назвіть компоненти операційної стратегії.
- 42 Перерахуйте основні стратегічні рішення операційного менеджменту.
- 43 У чому полягають основні тактичні рішення операційного менеджменту.
- 44 Назвіть етапи розробки товару.
- 45 Розкрийте особливості розробки товару.
- 46 Назвіть мету та етапи проведення вартісного аналізу розробки продукту.
- 47 Розкрийте сутність операційної діяльності організації.
- 48 Назвіть особливості сучасного розвитку операційної діяльності організації.
- 49 У чому полягає значення основних ресурсів підприємства.
- 50 Надайте характеристику основних видів ресурсів організації.
- 51 Розкрийте сутність виробничої потужності підприємства.
- 52 Назвіть види виробничої потужності підприємства.
- 53 Перерахуйте показники використання виробничих потужностей.
- 54 Наведіть класифікацію факторів впливу на величину виробничої потужності.
- 55 Назвіть фактори, які впливають на використання виробничих потужностей.
- 56 Назвіть основні категорії операційних систем.
- 57 Надайте характеристику основних категорій операційних систем.
- 58 Назвіть основні принципи організації операційних процесів.
- 59 Розкрийте сутність і значення основних принципів організації операційних процесів.

- 60 Назвіть типи операційних процесів за призначенням та ступенем автоматизації.
- 61 Наведіть класифікацію операційних процесів за перебігом у часі.
- 62 Розкрийте сутність поняття «операційний цикл».
- 63 У чому полягає організація операційного процесу у часі?
- 64 Надайте характеристику структурі операційного циклу.
- 65 Як визначити тривалість операційного циклу?
- 66 У чому проявляються особливості послідовного поєднання операцій?
- 67 Надайте характеристику паралельного поєднання операцій, наведіть його особливості.
- 68 Розкрийте особливості послідовно-паралельного поєднання операцій.
- 69 Назвіть основні шляхи скорочення операційного циклу операційної системи.
- 70 назвіть основні етапи життєвого циклу операційної системи.
- 71 Надайте характеристику етапам життєвого циклу операційної системи.
- 72 Розкрийте сутність та цілі проектування операційної системи.
- 73 Назвіть етапи проектування операційної системи.
- 74 Надайте характеристику етапів проектування операційної системи.
- 75 Надайте характеристику життєвого циклу виробу та процесу.
- 76 Назвіть особливості проектування продуктів і процесів у сфері послуг.
- 77 Надайте характеристику проектування виробничих потужностей та їх місцезнаходження.
- 78 Назвіть фактори макро- та мікрорівня, які впливають на проектування операційної системи.
- 79 Визначте основні завдання при проектуванні підприємства.
- 80 Назвіть основні типи проектів, які використовуються при проектуванні підприємства.
- 81 Розкрийте сутність лінійного або поточного планування підприємства.
- 82 Фіксоване позиційне планування: переваги та недоліки.
- 83 Розкрийте зміст етапу проектування робіт при створенні підприємства.

- 84 В чому полягає роль стратегічного планування в управлінні поточним функціонуванням операційної системи організації?
- 85 Що таке тактичне планування?
- 86 Оперативне планування як складова управління поточним функціонуванням операційної системи організації.
- 87 Агрегативне планування: зміст, мета, особливості.
- 88 Розкрийте сутність управління матеріальними ресурсами та запасами.
- 89 Диспетчеризація та її роль в управлінні поточним функціонуванням операційної системи організації.
- 90 Розкрийте значення забезпечення якості товарів і послуг.
- 91 Назвіть фактори забезпечення якості продукції підприємства.
- 92 Перелічте показники якості продукції.
- 93 Визначте основні чинники якості продукції.
- 94 Назвіть основні етапи формування конкурентоздатності продукції.
- 95 Надайте характеристику внутрішніх і зовнішніх компонентів якості продукції.
- 96 Розкрийте сутність системного підходу до управління якістю.
- 97 Визначте послідовність розробки програм із забезпечення (підвищення) якості продукції.
- 98 У чому полягає значення міжнародних стандартів для підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства.
- 99 Розкрийте сутність та значення сертифікації продукції.
- 100 Розкрийте сутність і завдання системи тотального забезпечення якості.
- 101 Що таке «гуртки якості»? Розкрийте їх сутність та роль в системі менеджменту якості.
- 102 Які Вам відомі закордонні концепції управління якістю? Розкрийте їх сутність.
- 103 Розкрийте сутність поняття «продуктивність операційної системи».
- 104 У чому полягає мета вимірювання продуктивності операційної системи?

- 105 Назвіть склад показників оцінки результатів діяльності операційної системи.
- 106 Розкрийте сутність показників результативності операційних систем.
- 107 Визначте взаємозв'язок між показниками результативності операційних систем.
- 108 Надайте характеристику технології управління продуктивності операційної системи.
- 109 Розкрийте функції управління продуктивністю.
- 110 Назвіть етапи моделювання процесу управління продуктивністю.
- 111 Визначте елементи регулювання продуктивності операційної системи.
- 112 Назвіть основні вимірники продуктивності.
- 113 Наведіть основні шляхи підвищення продуктивності операційної системи.